

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Економіко-гуманітарний інститут, гуманітарний факультет
(повне найменування інституту, назва факультету)
Кафедра міжнародних економічних відносин
(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА ДИПЛОМНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**на тему: «Диверсифікація українського туристичного бізнесу в
умовах глобальних викликів»**

Виконала

студентка 2 курсу, групи ГФ-218м
спеціальності 292 «Міжнародні економічні
відносини», ОПП «Міжнародний бізнес»
(код і назва напрямку підготовки, спеціальності)

Райкевич Є.А.

(прізвище та ініціали студента)

Керівник Венгерська Н.С.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Уманська Ю.М.

(прізвище та ініціали)

м. Запоріжжя
2019 рік

РЕФЕРАТ

КДМР: 140 с., 21 рис., 17 табл., 11 формул, 81 джерел, 3 додатки.

Мета роботи – з'ясування особливостей українського туристичного бізнесу в умовах глобальних викликів та розробка науково-практичних рекомендацій щодо його диверсифікації в контексті світового досвіду.

Об'єкт дослідження – процеси розвитку туристичного бізнесу.

Предмет дослідження – теоретичні та практичні основи диверсифікації туризму в Україні в умовах глобальних викликів.

Методи дослідження – наукової абстракції – для виявлення сутності туризму, овертуризму та диверсифікації; статистично-економічний – при дослідженні тенденцій розвитку туристичних дестинацій; аналізу та синтезу – при виявленні особливостей розвитку туризму в Україні та глобальних проблем туристичної галузі; SWOT-аналізу – при аналізі сильних, слабких сторін, можливостей та загроз туризму в Україні; компаративного аналізу – при обґрунтуванні можливостей імплементації світового досвіду щодо інновацій в українському туризмі; дедукції – при розробці заходів щодо диверсифікації українського бізнесу на основі інвестиційного, інформаційного та маркетингового забезпечення; узагальнення – при розробці заходів щодо розвитку сільського туризму в Україні як напрямку диверсифікації туристичного бізнесу.

Анотація. У роботі визначено поняття диверсифікації туристичного бізнесу та розкрито зміст глобальних проблем. Проаналізовано сучасний стан та світові тенденції розвитку туристичних дестинацій. Виявлено проблеми туристичної галузі в умовах глобальних викликів, зокрема проблему «овертуризму». Здійснено оцінку особливостей розвитку туризму в Україні. Виявлено можливості імплементації світового досвіду щодо інновацій в українському туризмі. Розроблено заходи щодо диверсифікації українського бізнесу на основі інвестиційного та маркетингового

забезпечення. Обґрунтовано напрями розвитку сільського туризму в Україні на основі європейського досвіду.

ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС, ТУРИСТИЧНА ДЕСТИНАЦІЯ,
ДИВЕРСИФІКАЦІЯ, ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ, ОВЕРТУРИЗМ,
УРБОТУРИЗМ, ІНВЕСТИЦІЇ, ІННОВАЦІЇ, МАРКЕТИНГ,
ІНФРАСТРУКТУРА, СІЛЬСЬКИЙ ТУРИЗМ

Аннотація. В роботі определено понятие диверсификации туристического бизнеса и раскрыто содержание глобальных проблем. Проанализировано современное состояние и мировые тенденции развития туристических дестинаций. Выявлены проблемы туристической отрасли в условиях глобальных вызовов, в частности проблему «овертуризму». Осуществлена оценка особенностей развития туризма в Украине. Выявлены возможности имплементации мирового опыта инноваций в украинском туризме. Разработаны мероприятия по диверсификации украинского бизнеса на основе инвестиционного и маркетингового обеспечения. Обоснованы направления развития сельского туризма в Украине на основе европейского опыта.

ТУРИСТИЧЕСКИЙ БИЗНЕС, ТУРИСТИЧЕСКОЙ ДЕСТИНАЦИИ,
ДИВЕРСИФИКАЦИЯ, ГЛОБАЛЬНЫЕ ВЫЗОВЫ, ОВЕРТУРИЗМ,
УРБОТУРИЗМ, ИНВЕСТИЦИИ, ИННОВАЦИИ, МАРКЕТИНГ,
ИНФРАСТРУКТУРА, СЕЛЬСКИЙ ТУРИЗМ

Abstract. The paper defines the concept of diversification of tourism business and reveals the content of global problems. The current state and world tendencies of development of tourist destinations are analyzed. The problems of the tourism industry in the context of global challenges, in particular the problem of "overtourism", have been identified. The features of tourism development in Ukraine have been evaluated. Possibilities of implementation of world experience on innovations in Ukrainian tourism are revealed. Measures have been developed to diversify Ukrainian businesses on the basis of investment and marketing

support. The directions of rural tourism development in Ukraine based on European experience are substantiated.

TOURIST BUSINESS, TOURIST DESTINATION, DIVERSIFICATION,
GLOBAL CHALLENGES, OVERTURISM, URBAN TOURISM,
INVESTMENTS, INNOVATIONS, MARKETING, INFRASTRUCTURE,
RURAL TOURISM.

ЗМІСТ

Завдання на кваліфікаційну дипломну магістерську роботу.....	2
Реферат.....	4
Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів.....	9
Вступ.....	10
1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ТУРИЗМУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	14
1.1 Сутність та причини диверсифікації бізнесу.....	14
1.2 Туристичний бізнес як об'єкт економічного дослідження.....	20
1.3 Глобальні виклики та розвиток туристичної сфери.....	31
2 АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ.....	41
2.1 Стан та світові тенденції розвитку туристичної галузі.....	41
2.2 Проблеми туристичних дестинацій в контексті глобалізації.....	49
2.3 Особливості розвитку українського туристичного бізнесу.....	53
3 ПЕРСПЕКТИВИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	73
3.1 Імплементация світового досвіду щодо інновацій в туризмі.....	73
3.2 Інвестиційні та маркетингові інструменти диверсифікації туристичного бізнесу в Україні	83
3.3 Сільський туризм як пріоритетний напрям розвитку національної економіки в контексті глобальних викликів.....	93
4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ.....	105
4.1 Аналіз потенційних небезпек.....	105
4.2 Заходи по забезпеченню безпеки	107
4.3 Заходи з виробничої санітарії і гігієни праці	109
4.4. Заходи безпеки у надзвичайних ситуаціях.....	115

4.4.1. Заходи з пожежної безпеки.....	115
4.4.2. Порядок оповіщення та організація зв'язку у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації	116
Висновки.....	123
Перелік джерел посилань.....	128
Додаток А Стратегії та заходи із зменшення овертуризму в містах.....	137
Додаток Б Індекс конкурентоспроможності у сфері подорожей та туризму України у 2017 році.....	139
Додаток В Туристично-інвестиційний проект «Соляна дорога».....	142

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Смирнов І.Г. Концептуальні засади стратегії сталого розвитку урботуризму в умовах овертуризму. Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка, облік, фінанси та право в умовах глобалізації: тенденції та перспективи» (м. Полтава, 12 вересня 2019 р.).

У 3 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2019. Ч.1. С.65-70

2. Мандзій О. Що таке овертуризм і як він змінює ставлення людей до подорожей URL: <https://inspired.com.ua/world/travel/shho-take-overturyzm-i-yak-vin-zminyuue-stavlennya-lyudej-do-podorozhej/>(датазвернення 01.09.2019)/

3. Смирнов І. Г. Геологістичні стратегії розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу в умовах овертуризму. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Географічні науки. 2019. Вип. 10. С. 86-95. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ksuhsgs_2019_10_14. (дата звернення 01.09.2019).

4. Смирнов І.Г. Логістика «овертуризму» в умовах урботуризму Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України»/Збірник наукових праць. Кропивницький. ЛА НАУ, 2019. 425 с.

5. Петришин Д. Р., Рутинський М. Й. Світове явище овертуризму та шляхи його подолання. Потенційна загроза для вітчизняних туристичних дестинацій. Туристичний бренд як фактор формування позитивного іміджу України на світовому ринку. Зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Львів, 14 березня 2019 року). Львів : ЛІЕТ, 2019. С. 28–30.

6. Семеркова, Л. Н. Актуальные проблемы неравномерного распределения туристских потоков. Известия высших учебных заведений. Поволжский регион. Общественные науки. 2019. № 1 (49). С. 168–178. DOI 10.21685/2072-3016-2019-1-17 (дата звернення 01.09.2019).

7. Куценко В.І. Диверсифікація ринку туристичних послуг в Україні як передумова підвищення їх конкурентоспроможності. Економіка. Управління. Інновації. 2011. №1 (5). С. 35-40.
8. Мальська М. П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. К.: Знання, 2008. 661 с.
9. Нещадим Л.М., Тимчук С.В. Перспективні напрями диверсифікації туристичної діяльності в Україні. Молодий вчений. № 8 (35). 2016. С. 27-30.
URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/8/7.pdf> (дата звернення 01.09.2019).
10. Ткаченко Т. І. Сталый розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія. К.: КНТЕУ, 2009. 463 с.
11. Венгерська Н.С., Райкевич Є.А. Сільський туризм як пріоритетний напрям розвитку в Україні. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Генерування інновацій інклюзивного розвитку: національний, регіональний, міжнародний вимір» (16–17 жовтня 2019 року), м. Запоріжжя [Електронний ресурс] / Редкол. : Прушківська Е. В. (відпов. ред.) Електрон. дані. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2019. С. 98-100.
12. Кравчук А. О. Сучасний стан та перспективи розвитку сільського зеленого туризму. Глобальні та національні проблеми економіки: науково-виробничий журнал. Миколаїв, 2015. № 8. С. 69-73.
13. Кужель В. В. Інноваційні інструменти розвитку підприємств сільського (зеленого) туризму в Україні. Ефективна економіка. Науковий журнал. 2015. № 5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/> (дата звернення 01.10.2019).
14. Кифяк В.Ф. Розвиток туризму, як один зі сценаріїв покращення соціально-економічного стану Чернівецької області. Туризм. Випуск II (58). 2015. С. 67-81.
15. Стеценко Т. О. Управління регіональною економікою: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2009. 471с.

16. Снеговая Е. Ю. Формирование стратегии диверсификации экономики старопромышленных регионов: проблемы и направления. Вісник Хмельницького національного університету. 2010. № 3, т. 2. С. 141-144.
17. Румянцев А. П., Коваленко Ю. О. Міжнародна торгівля послугами. К.: Центр навчальної літератури. 2003. 112 с.
18. Школа І. М., Корольчук О. П. Менеджмент туризму: підручник. Чернівці: Книги - XXI, 2011. 464 с
19. Робинс С. О. Планирование на предприятии туризма М.: Вильямс, 2014. 486 с.
20. Аналіз галузевої структури. URL: <https://library.if.ua/book/98/6792.html> (дата звернення 12.10.2019)
21. Закон України «Про туризм». № 2581-VIII від 02.10.2018, ВВР, 2018, № 46, ст.371} URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 12.10.2019)
22. Гудзь П.В. Інформація в системі маркетингового управління курортним городом. Економіка та право. 2001. №1. С.71-74.
23. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка. 2003. 325 с.
24. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). К.: Альтерпрес, 2002. 436 с.
25. Зорин І.В., Квартальнов В.А. Енциклопедія туризма. Справочник. М.: Финансы и статистика, 2003. 368 с.
26. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Книги-XXI, 2003. 298 с.
27. Антонюк К В. Напрямки диверсифікації міжнародного ринку туристичних послуг. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2013. № 5-6. С. 12-17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2013_5-6_4 (дата звернення 20.10.2019)
28. Любівцева О.О. Методика розроблення турів. URL:

http://tourlib.net/books_ukr/lubiceva_mrt.htm. (дата звернення 30.10.2019)

29. Телетов О.С., Хижняк М.О. Маркетингові підходи до надання туристичних послуг в умовах України Маркетинг і менеджмент інновацій. 2013.№3.с.200-212.URL:

http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2013_3_200_212.pdf (дата звернення 22.10.2019)

30. Кудла Н.Є. Маркетинг туристичних послуг. К.: Знання, 2011. 351 с.

31. Ватаманюк З.Г. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка URL: <https://buklib.net/books/22035/> (дата звернення 30.10.2019)

32. Основні глобальні проблеми сучасності і їх класифікація. URL: https://pidruchniki.com/19480327/politekonomiya/osnovni_globalni_problemi_suchasnosti_klasifikatsiya (дата звернення 30.10.2019)

33. Thomas Asha E. (2013). Impact of Tourism on Environment: Responding to Global Challenges. Pauline Journal of Research and Studies, 1, (1), 169-182. ISSN:2347-3843

34. UNWTO. Tourism Highlights 2018. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419876> (дата звернення 22.10.2019).

35. Всесвітня туристична організація. URL: <http://www.wttc.org> (дата звернення 22.10.2019).

36. OECD. Tourism Trends and Policies 2018. URL: <https://www.oecd.org/cfe/tourism/2018-Tourism-Trends-Policies-Highlights-ENG.pdf> (дата звернення 22.10.2019).

37. Top 6 technology trends to watch out for in the travel and tourism industry in 2018. URL: <https://www.globaldata.com/top-6-technology-trends-watch-travel-tourism-industry-2018/> (дата звернення 20.10.2019).

38. Туризм в толпе: что такое овертуризм и что с этим делать. URL: <https://pilgrim.ua/advice/turizm-v-tolpe-chto-takoe-overturizm-i-chto-s-etim-delat> (дата звернення 10.11.2019).

39. Мандзій О. Що таке овертуризм і як він змінює ставлення людей до подорожей URL: <https://inspired.com.ua/world/travel/shho-take-overturyzm-i-yak-vin-zminyuue-stavlennya-lyudej-do-podorozhej/>(датазвернення 10.11.2019)/

40. Overtourism'? – Understanding and Managing Urban Tourism Growth beyond Perceptions, Executive Summary. 2018. 12 p. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284420070> (дата звернення 10.11.2019)/

41. Інформація щодо відвідування України іноземцями та виїзду громадян України за кордон (2015-2018 роки). Адміністрація Держприкордонслужби України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/tyr/tyr_u/vig2017_u.htm (дата звернення 20.11.2019).

42. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2017 http://www3.weforum.org/docs/WEF_TTCR_2017_web_0401.pdf (дата звернення 22.11.2019).

43. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2013. URL http://www3.weforum.org/docs/WEF_TT_Competitiveness_Report_2013.pdf (дата звернення 20.11.2019).

44. Інформація щодо фінансово-економічних показників сфери туризму та курортів (2016-2018 роки). URL:<http://www.me.gov.ua> (дата звернення 20.11.2019).

45. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення 20.11.2019).

46. Мордань Є.Ю. Білець А.С. Сердюк К.В. Інвестиції в туристичну сферу України: сучасний стан, проблеми та перспективи. Глобальні та національні проблеми економіки Випуск 19. 2017. С. 410-414.

47. Беспала О.А. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку туристичного ринку в Україні. Економіка: реалії часу. №6 (34). 2017. С. 9-17.

48. Експрес Укрзалізниці з'єднає Київ з аеропортом «Бориспіль». Залізничний інформаційний портал : веб-сайт. URL: <https://info.uz.ua/news/ekspres-ukrzalznitsi-zednae-kiiv-z-aeroportom-borispil> (дата звернення 20.11.2019).
49. Братюк В. П. Аналіз досвіду західних країн щодо формування державної політики сприяння розвитку туризму. Актуальні проблеми економіки. 2012. № 9 (135). С. 63-71.
50. Мігущенко Ю.В. Проблеми та перспективи розвитку туристичної галузі. Ефективна економіка. 2015. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4564> (дата звернення 20.11.2019).
51. Захарчук С. Фінансово-економічні проблеми функціонування туристичної галузі. Економіка. Управління. Інновації. 2010. № 1(3). С. 25-35.
52. Музиченко-Козловська О. Розвиток туристичної інфраструктури – визначальний чинник туристичної привабливості території. Національний університет «Львівська політехніка», 2011. № 714. С. 229–237
53. Мельниченко О. А., Шведун В. О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні: монографія. Харків: Вид-во НУЦЗУ, 2017. 153 с.
54. Ахмедова О. О. Можливості використання світового досвіду державного регулювання у сфері туризму в Україні. Вісник Національного університету цивільного захисту України. (Серія "Державне управління"). 2016. № 1. С. 32–37.
55. Козловський Є. В. Державне регулювання в галузі туризму: становлення та розвиток в Україні: автореф. дис. ... к.держ.упр.: спец. 25.00.02 "Механізми державного управління". Київ, 2008. 18 с.
56. Алексєєва Ю. В. Державне регулювання розвитку туристичної галузі України в контексті досвіду Франції: автореф. дис. ... к.держ.упр.: спец. 25.00.02 "Механізми державного управління". Одеса, 2005. 20 с.
57. Ахмедова О. О., Сікорська І. М. Туристична індустрія як об'єкт державного регулювання. Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту. 2014. Вип. 8. С. 40–47.

58. Гусякова О. Ю. Стратегічно-управлінські підходи до розвитку туристичної галузі. Держава та регіони. (Серія "Державне управління"). 2010. № 2. С. 9–13.

59. Борушак М. Стратегія розвитку туристичних регіонів: автореф. дис. ... д.е.н.: спец. 08.00.05 "Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка". Львів, 2008. 35 с.

60. Гусякова О. Ю. Розвиток механізмів державного регулювання соціального туризму в Україні: автореф. дис. ... к.держ.упр.: спец. 25.00.02 "Механізми державного управління". Запоріжжя, 2010. 22 с.

61. Пеклун О. С. Сприяння органів державної влади створенню позитивного іміджу країни в міжнародному туристичному просторі // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: зб. наук. пр. 2012. № 1. С. 186–192.

62. Побоченко Л. М. Міжнародний туризм у системі імперативів сталого розвитку: автореф. дис. ... к.е.н.: спец. 08.00.02 "Світове господарство і міжнародні економічні відносини". Київ, 2008. 20 с.

63. Величко Л. Ю. Передовий світовий досвід державної підтримки розвитку туризму: уроки для України. Правові, управлінські та економічні аспекти трансформації сучасного громадянського суспільства: тези доп. все-укр. наук.-практ. конф., Київ, 25 березня 2016 р. / у 2-х ч. Київ: ВЦ КНУКіМ, 2016. Ч. I. С. 598–600.

64. Лінтур І.В. Інвестиційні проекти розвитку туристичного комплексу України. Економіка і суспільство. 2018. № 14. С.613-618.

65. OECD Tourism Trends and Policies 2018. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org> (дата звернення 20.11.2019)

66. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року» від 16 березня 2017 р. № 168-р. Київ.

67. Гук Н.А. Міжнародний туризм в Україні: реалії та перспективи. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/12504/1/.pdf> (дата звернення 20.11.2019)
68. Колективні засоби розміщування в Україні в 2012, 2013 та 2014 роках. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення 10.11.2019).
69. Лукомська О. І. Сільський зелений туризм як інноваційний напрям диверсифікації агробізнесу. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка. 2016. Вип. 1. С. 13-17. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2016_1_5 (дата звернення 20.11.2019).
70. Агронавігатор. URL: <http://www.agronavigator.net/novosti/fermer-stvorit-mini-gollandiyu-v-ukrayini> (дата звернення 18.11.2019).
71. Шebанін В. С., Кормишкін Ю. А., Роль підприємництва у формуванні територіальних громад. Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2017. Вип. 4. С. 3 – 11. URL: <https://visnyk.mnau.edu.ua/statti/2017/n96v4r2017shebanin.pdf> (дата звернення 15.11.2019).
72. Офіційний сайт Децентралізація дає можливості. URL: <http://decentralization.gov.ua>. (дата звернення 10.11.2019).
73. Співробітництво заради розвитку: три громади Херсонщини створили туристичний маршрут «Соляна дорога». URL: <http://decentralization.uacrisis.org/solianadoroha> (дата звернення 15.11.2019).
74. Порадник з питань розвитку сільського зеленого туризму в об'єднаних територіальних громадах / [авт.-уклад. О.В. Кулініч, Н.І. Буйнова, Д.С. Барінова, В.В. Нестеренко]. Харків: Харківський відокремлений підрозділ Установи «Центр розвитку місцевого самоврядування», 2018. 50 с. URL: http://lgdc.org.ua/sites/default/files/library/metodychka-zelenyyu_turyzm-print.pdf (дата звернення 13.11.2019).

75. Про внесення змін до Закону України “Про туризм”: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 13. Ст. 180) із змінами, внесеними згідно із Законом № 222 (222-19) від 02.03.2015 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 23. Ст. 158.

76. Про туризм: Закон України із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 29.05.2001 р. № 2470-Ш, від 18.11.2003 р. № 1282-М.

77. Проект Закону України “Про сільський зелений туризм” № 4299 від 23.10.2003 р.; Сесія реєстрації: 4 сесія IV скликання ВРУ.

78. Зелений туризм України. URL: <http://www.ruraltourism.com.ua/index2.php?a=top100> (дата звернення 18.11.2019).

79. Полковниченко С.О., Мурай А.О. Оцінка конкурентоспроможності України на європейському ринку туристичних послуг. DOI: 10.32702/2307-2105-2018.12.112 (дата звернення 20.11.2019).

80. Вишневська Ю. В. Аналіз основних функцій та методів адміністративно-правового регулювання розвитку сільського зеленого туризму. Вісник Академії праці і соціальних відносин. 2010. № 4. С. 14-17.

81. Венгерська Н.С., Райкевич Є.А. Інноваційний розвиток туристичного бізнесу. Сучасні управлінські та соціально-економічні аспекти розвитку держави, регіонів та суб’єктів господарювання в умовах трансформації публічного управління: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 6 листопада 2019 р.) – Одеса: Видавництво «ОНПУ», 2019. С. 55-57.